

FGU

Undervisningsvejledning for engelsk

Indhold

1. Indledning	2
2. Identitet og formål	2
3. Faglige mål	4
3.1 Uddybning af udvalgte faglige mål	5
4. Kernestof	9
4.1. Uddybning af udvalgt kernestof	11
4.2 Supplerende stof	15
5. Undervisnings- og arbejdsformer	15

1. Indledning

Denne vejledning udfolder, forklarer og eksemplificerer nogle af bestemmelserne i FGU-læreplanen for engelsk, men vejledningen indfører ikke nye bindende krav. Vejledningen udfolder udvalgte dele af fagets identitet og formål, faglige mål, kernestof og supplerende stof samt undervisnings- og arbejdsmetoder.

Desuden findes der følgende vejledninger, der uddyber og eksemplificerer læreplanen:

- *Prøvevejledning* med en uddybende beskrivelse af prøveafholdelse i faget. Prøvevejledningen findes på Undervisningsministeriets hjemmeside (www.uvm.dk/fgu)
- *Vejledning om didaktiske principper på FGU*, som indeholder en uddybende beskrivelse af de didaktiske principper i FGU. Vejledningen findes på EMU'en (www.emu.dk/fgu)
- *FGU – undervisningseksempler*. Det er eksempler på undervisningspraksis i FGU, som er i overensstemmelse med de didaktiske principper. Eksemplerne er tænkt som inspiration til indhold, form og niveau, og de skal naturligvis tilpasses de konkrete fag/faglige temaer, elevgruppen m.m. Eksemplerne findes på EMU'en (www.emu.dk/fgu)

Alle bindende bestemmelser for undervisningen og prøverne i FGU findes i FGU-indholdsloven og FGU-indholdsbekendtgørelsen, herunder læreplanerne og fagbilagene for FGU.

2. Identitet og formål

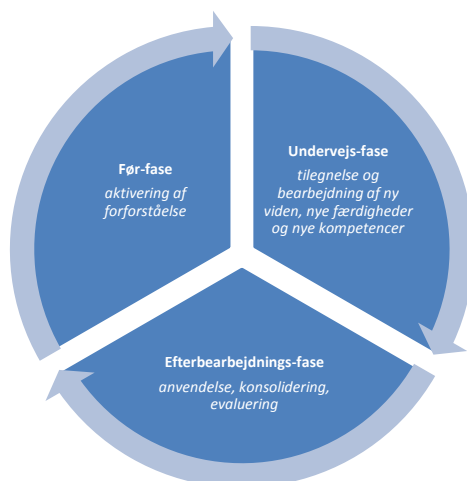
Engelsk i FGU består af to aspekter – fagets egen faglighed og den praksis, der kan arbejdes med i faget, evt. gennem et tværfagligt samarbejde. Faglighed skal i denne sammenhæng forstås bredt og kan rumme fx teori, viden, faglige problemstillinger, færdigheder eller noget alment dannende. Det praksisrettede handler om, at fagets forskellige emner anvendes i forbindelse med løsning af konkrete praktiske opgaver i hverdagslivet, erhvervslivet eller samfundslivet. Det praksisrettede handler desuden om, at fagets forskellige emner indgår i konkrete praksisser i almen Grunduddannelsen (agu) og i et samspil med de faglige temaer og værkstedsproduktionen i produktionsgrunduddannelsen (pgu).

Det særlige for engelsk i FGU er synergien mellem disse to aspekter, og formålet med undervisningen er således dobbelt, hvilket vil sige, at eleven både tilegner sig de faglige elementer i faget og bliver i stand til at anvende disse i en konkret dagligdags, erhvervsmæssig eller samfundsmæssig kontekst.

Læreplanen beskriver engelsk som et kommunikationsfag. Det betyder, at kommunikation i bred forstand er både et mål og et middel i faget. Der arbejdes med et udvalg af forskellige udtryksformer, samtidig med at eleven tilegner sig viden, færdigheder og kompetencer inden for faget.

I engelsk er der fokus på både det nære dagligdagsliv, herunder elevens egne erfaringer og interesser i forbindelse med fx privatliv, fritid, uddannelse og job, og blikket ud i verden – på det globale samfund, vi lever i. Elevens forforståelse og interesser bør inddrages som en motiverende faktor i undervisningen. Derudover bør faget åbne op for ny viden om verden, særligt om engelsktalende lande, hvilket kan sætte elevens egen forståelse og viden i perspektiv.

Der arbejdes praksisrettet, i den forstand at undervisningen gør eleven i stand til at udføre sproglige og kommunikative handlinger i relation til fagets mål. At undervisningen tilrettelægges procesorienteret, betyder, at der arbejdes cirkulært med en før-fase, en undervejs-fase og en efterbearbejdnings-fase.

Der kan med fordel samarbejdes med andre fag og faglige temaer, fx i storyline-forløb¹, hvor engelsk kan bidrage med viden om forskellige kulturer. Her er engelsk med til at forberede eleven til hans/hendes fremtidige uddannelse og/eller jobs, hvor man kan møde mennesker med forskellige nationaliteter. Ligeledes kan engelsk bidrage til projektarbejde, hvor fx kommunikation med internationale eller udenlandske virksomheder i eller uden for lokalområdet kan inddrages.

---

¹ Et storyline-forløb er opbygget af en fortælling og et antal aktiviteter, der har relation til fx et værksted, musik, drama, natur, medier eller andet. Det kan tilrettelægges på mange forskellige måder og over kortere eller længere tid, men det afgørende er, at det er fortællingens handling, der lægger op til aktiviteterne.

3. Faglige mål

Læreplanen for engelsk angiver de faglige mål for undervisningen på G-, E-, og D-niveau. Desuden kan faget følges på introducerende niveau.

De faglige mål er slutmål

De faglige mål beskriver, hvad eleven forventes at *vide* og *kunne*, og hvordan eleven forventes at *kunne handle*, efter at have gennemført faget. Målene beskriver således elevens slutkompetencer og forholder sig ikke til indholdet i undervisningen eller processen undervejs. Målene er opdelt i viden, færdigheder og kompetencer:

Det kan være svært at adskille viden, færdigheder og kompetencer, når målene skal beskrives, og når læreren ved undervisningens afslutning skal vurdere, om en elev har nået målene. Når læreren skal vurdere dette, vil det ofte være baseret på en kombination af elevens viden, færdigheder og kompetencer.

Undervisning på introducerende niveau

Undervisningen skal tilrettelægges på introducerende niveau for de elever, der har behov for at påbegynde faget på dette niveau. Der er ikke fastsat faglige mål (viden, færdigheder og kompetencer) på introducerende niveau i læreplanen. Undervisningen på introducerende niveau skal gøre eleven klar til at få udbytte af undervisningen på G-niveau. Det vil fremgå af elevens forløbsplan, hvilket niveau eleven er på, og hvilket niveaumæssigt mål, der er fastsat for eleven i det pågældende fag. Af læreplanen fremgår følgende:

Undervisningen på introducerende niveau tilrettelægges med udgangspunkt i elevens forudsætninger og i overensstemmelse med de mål, der fremgår af elevens uddannelses- og forløbsplan. Introducerende niveau skal give eleven konkret og praktisk introduktion til faget og give eleven faglige forudsætninger for at indgå på et undervisningsniveau.

Introducerende niveau dækker flere målgrupper – fra begynderen til eleven, der er næsten klar til G-niveau. Der arbejdes især med ordforrådstræning og øvelse i korte dialoger. Undervisningen centrerer sig om nære, dagligdags emner. Det kan eksempelvis være *food, clothes, weather, family, means of transport, body* eller *shopping*. I et forløb om *food* kan man fx arbejde med indkøbslister og opskrifter. Her kan engelskfaget med fordel samarbejde med fx de faglige temaer mad og ernæring eller omsorg og sundhed.

For at eleven er klar til at påbegynde G-niveau, må det kræves, at eleven i samtale med andre på engelsk kan anvende et grundlæggende ordforråd inden for nære, dagligdags emner, som eleven har arbejdet med i undervisningen. Herudover bør eleven have en forståelig udtale og kunne anvende den mest grundlæggende grammatik, fx bøjningen af *to be* og *to have* i enkle SVO-sætninger² eller personlige og possessive pronominer, samt kunne stille og besvare spørgsmål med *who*, *when*, *where* og *what*.

3.1 Uddybning af udvalgte faglige mål

Dette afsnit uddyber og konkretiserer udvalgte faglige mål. Samtlige faglige mål fremgår af læreplanen for engelsk.

Viden

Viden er noget, eleven besidder. Viden er de indholdsområder, stofområder og faglige områder, som eleven beskæftiger sig med i faget.

Fagligt mål	Uddybning og eksemplificering
Eleven har viden om:	
Hensigtsmæssige tale-, samtale-, lytte-, læse- og skrivestrategier	Eleven skal have viden om, hvilke strategier det er hensigtsmæssigt at bruge, enten til at få det maksimale udbytte af fx at læse en tekst, i forhold til læseformålet, eller som hjælp, når man går i stå. Det kan handle om, at det er mere praktisk at bruge en ordbog, når man skriver, end når man deltager i en samtale, hvor omskrivninger eller brug af nonverbalt sprog er bedre.
(Grundlæggende/væsentlige) regler for sproglig præcision	<p>Eleven skal have viden om grammatiske regler og udtaleregler, kendskab til idiomatiske udtryk og et passende ordforråd med henblik på hele tiden at øge graden af sproglig korrekthed.</p> <p>G-niveau: Grundlæggende regler kan være <i>do</i>-omskrivninger, som er nødvendige for at formulere spørgsmål, SVO-ordstilling, udtale af <i>th</i>-lydene eller viden om synonymmer.</p> <p>E-niveau: Væsentlige regler handler fx om ordstilling i sætninger med flere sætningsled end SVO-sætninger, ortografi, homofoner og idiomer.</p> <p>D-niveau: Eleven kan fx udvide med brugen af simpel og udvidet tid, præpositioner og relative pronominer. Derudover kan man fx arbejde med både kendte og mindre kendte idiomatiske udtryk.</p>

² Sætninger opbygget af subjekt, verballed og objekt (ligefrem ordstilling).

Færdigheder

Færdigheder er noget, eleven kan, en evne til et eller andet. Færdighed viser sig i form af teknikker og indgår i udførelsen af opgaver og løsningen af problemer.

Fagligt mål	Uddybning og eksemplificering
Eleven har færdigheder i at:	
Deltage i og forstå hovedindholdet i samtaler om kendte almene og praksisrettede emner på et grundlæggende niveau (G-niveau)	Praksisrettede emner lægger op til, at eleven skal foretage handlinger, og vil ofte lægge op til en undersøgende tilgang. Praksis kan relatere sig til hjem, fritid, arbejde og uddannelse samt samfundet. Der er progression i målene, på den måde at undervisningens emner efterhånden bliver mere alsidige og bevæger sig længere væk fra elevens egen verden. Når emnerne på G- og E-niveau er kendte, betyder det, at eleven fra undervisningen eller andet har et forhåndskendskab til et givent emne og det ordforråd, der knytter sig hertil. Derudover forventes eleven at forstå flere nuancer og detaljer på E- og D-niveau.
Deltage i og forstå indholdet i samtaler om kendte almene og praksisrettede emner (E-niveau)	Emner af praksisrettet karakter kunne fx være: <ul style="list-style-type: none"> • A day at work with ... (a nurse, a carpenter, a police officer, a housepainter etc.) • Armchair travel³ • Make a guided tour around your local area (or London or somewhere else) • Write your own curriculum vitae (cv) • How do you enter your dream education? • Work environment • First aid • Make a publicity campaign • Health • Spare time in your local area – what are the possibilities?
Deltage i samtaler og forstå indholdet af talt engelsk om alsidige emner (D-niveau)	Alsidige emner kunne fx være: <ul style="list-style-type: none"> • Minorities in English speaking countries • Relations • Life styles • Health

³ Armchair travel betyder, at man planlægger en rejse i detaljer. Man lægger et budget, finder billetter på internettet, finder ud af, hvor man vil bo, finder spisesteder osv., og man sætter sig evt. også ind i områdets kulturelle normer. Der udarbejdes en detaljeret rejseplan i en given form. Her er det oplagt at arbejde multimodalt, fx opstille et budget i Excel, udarbejde en video i PowerPoint eller udarbejde en præsentation som podcast.

Fagligt mål	Uddybning og eksemplificering
Eleven har færdigheder i at:	
Skrive korte tekster af dagligdags og praksisrettet karakter i et enkelt og forståeligt sprog (G-niveau)	<p>Dette mål handler om elevens skriftlige færdigheder.</p> <p>Hvor det på G-niveau vægtes, at elevens skriftsprog er forståeligt, er der på E- og D-niveau større krav til graden af korrekthed, hvad angår både ordvalg, grammatik og ortografi.</p> <p>På G-niveau vil teksterne typisk være korte, og deres indhold vil være tæt på elevens egen dagligdag – i hjemmet, i fritiden, på arbejdet eller på uddannelsen.</p>
Udtrykke sig skriftligt med en vis grad af præcision i et sammenhængende sprog tilpasset emner og kontekster. (E-niveau)	<p>På E- og D-niveau bliver eleven stadig mere genrebevidst og tilpasser mere bevidst sine tekster til den kontekst, de skal indgå i. Denne tilpasning kan fx handle om layout, valg af billeder og hensyn til modtageren.</p>
Udtrykke sig skriftligt med præcision i et sammenhængende sprog tilpasset alsidige emner, genrer og kontekster (D-niveau)	

Kompetencer

Kompetence er elevens evne til at handle i bestemte kontekster. Kompetence betyder, at eleven har viljen og evnen til at bruge sin viden og sine færdigheder i en given situation.

Fagligt mål	Uddybning og eksemplificering
Elevens har kompetencer til at kunne:	
Kommentere, diskutere og udtrykke holdninger mundtligt og skriftligt	<p>Når eleven på G-niveau skal udtrykke holdninger, arbejdes der med grundlæggende sproglige udtryk som fx <i>I think</i>, <i>in my opinion</i> eller <i>in my view</i>.</p> <p>På E-niveau skal eleven tale og skrive kommenterende. Det indebærer, at eleven er i stand til at formulere sine egne synspunkter om et givent tema, en problemstilling eller et oplæg og argumentere herfor.</p> <p>På D-niveau skal eleven desuden kunne diskutere og argumentere. Her forventes det, at eleven ud over at kunne argumentere for sine egne synspunkter arbejder</p>

Fagligt mål Elevens har kompetencer til at kunne:	Uddybning og eksemplificering
	<p>med at kunne se temaer, ideer og problemstillinger fra flere perspektiver. Fx kan man arbejde med nogle dilemmaer, der kunne opstå på en arbejdsplads, og forholde sig til, hvordan man ville håndtere det, hvis man var leder eller kollega.</p>
<p>Anvende it til informationsøgning og kommunikation med (begyndende/nogen) rutine og kritisk sans</p>	<p>Dette mål har fokus på elevens egen refleksion. Det er ikke hensigten, at eleven nødvendigvis skal kunne formidle sin viden eller udtrykke sig om den på engelsk, men eleven skal være opmærksom på, hvem der er afsender af de tekster, eleven læser.</p> <p>G-niveau: Eleven kan begynde at vurdere, om den information, eleven læser, er troværdig eller ej. Fx kan tekster skrevet af andre elever eller af fremmede på sociale medier være mindre pålidelige end tekster, der er skrevet af en ekspert eller en journalist.</p> <p>På E- og D-niveau er eleven mere rutineret, når det handler om at tage stilling til kilders troværdighed, og eleven begynder at dobbelttjekke informationer, når eleven er usikker på sandhedsværdien. På D-niveau kan eleven desuden forholde sig til emner som fake news med en kritisk sans over for afsender, indhold og modtager.</p>
<p>Anvende feedback til at forbedre eget produkt og egen arbejdsproces samt deltage (aktivt og selvstændigt) i peer-respons</p>	<p>Der arbejdes med metoder, som støtter eleven i at lære at bruge feedback fra læreren og andre elever. Herudover øves eleven i at give andre feedback med støtte i udvalgte kriterier. Når det gælder andre elever, skal feedbacken rettes mod udvalgte områder af et produkt, mens feedbacken fra læreren også kan handle om elevens arbejdsproces.</p> <p>Peer-respons er en bred betegnelse for det, at eleverne bruger hinanden som sparringspartnere, hvilket som oftest vil finde sted i forbindelse med udarbejdelse af produkter af forskellig art.</p> <p>Peer-respons bør altid være instrueret og kriteriebaseret, så det er tydeligt for eleverne, hvad de skal hjælpe hinanden med og hvordan. Her kan fortrykte afkrydsningsark eller lignende med fordel anvendes. Især de første gange kan der være brug for øget stilladsering.</p> <p>Der bør være en progression, hvad angår selvstændighedsgraden, hen over niveauerne, således at eleven efterhånden bliver mere rutineret i både at bruge og at formulere feedback hensigtsmæssigt og konstruktivt.</p>
<p>Opnå og anvende (redegøre for og perspektivere) viden</p>	<p>Dette mål læner sig op ad vidensmålet med fokus på kultur- og samfundsforhold. Her er fokus primært på, at eleven kan anvende sin viden i mødet med andre, fx på arbejdspladsen, på rejser og på sociale medier. Derudover lægges der op til, at</p>

Fagligt mål	Uddybning og eksemplificering
Elevens har kompetencer til at kunne:	
om adfærd, normer og værdier i udvalgte engelsksprogede kulturer	<p>eleven tilegner sig en forforståelse, som kan anvendes og evt. revurderes, når eleven i sit fremtidige liv konfronteres med globale begivenheder. Man har fx en større forståelse af bevægelsen Black Lives Matter, når man kender til slaveriet og diskriminationen af den sorte race.</p> <p>Når der i målbeskrivelsen står ”kulturer” i flertal, er det ud fra en forståelse af, at begrebet kan dække over andet og mere end nationalkultur. At arbejde med fx <i>Amish people</i> er noget andet end at arbejde med amerikansk kultur. Samtidig er der kulturer, som går på tværs af landegrænser, men som samtidig kan knyttes sammen med et eller flere engelsktalende lande, eller som blot bindes sammen af det engelske sprog. Fx kan man forestille sig en arbejdsplads, hvor fællessproget i dagligdagen er engelsk.</p> <p>G-niveau: Der arbejdes med mindst ét engelsktalende land, jf. kernestoffet. Der arbejdes hen mod en kompetence til at agere ud fra en forståelse af de mest grundlæggende kultur- og samfundsforhold. På dette niveau vil temaerne primært være af dagligdags karakter.</p> <p>E-niveau: Der arbejdes med kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande, jf. kernestoffet. Her må det forventes, at der sigtes mod en forståelse, der, i den udstrækning det giver mening i undervisningen, rækker ud over temaer af dagligdags karakter. Her skal eleven have så god forståelse af kultur- og samfundsforhold, at han/hun kan redegøre for dem.</p> <p>D-niveau: Der arbejdes med kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande, jf. kernestoffet. Ud over det, der sigtes mod på de øvrige niveauer, skal eleven her være i stand til at perspektivere kultur- og samfundsforhold til hinanden.</p>

4. Kernestof

Undervisningens indhold består af kernestof og supplerende stof. Undervisningen i FGU er ikke styret af et pensum, men af de faglige mål for undervisningen, som er beskrevet i fagets læreplan.

Af læreplanen fremgår følgende:

Kernestoffet udvælges med udgangspunkt i konkrete problemstillinger, som eleven kender fra hverdagen, og som kan behandles med fokus på fagets praksisdimension. 1/3 af undervisningen skal bestå af praksis, og såvel kernestof som

supplerende stof skal i videst muligt omfang tage udgangspunkt i denne praksis. Kernestoffet vægtes ud fra denne praksis.

Praksis i engelsk handler om at gøre eleven i stand til at foretage handlinger primært i kommunikative sammenhænge. Praksisdimensionen skal koble fagets teori sammen med virkeligheden og konkrete fysiske handlinger og kan knytte sig til forskellige kontekster. I læreplanen står der: ”På en praksisrettet og procesorienteret måde beskæftiger faget sig med det engelske sprog som kommunikationsmiddel i personlige, erhvervsfaglige, uddannelsesmæssige og samfundsmæssige kontekster.” Der kan fint arbejdes med praksisser inden for andre kontekster, så længe der tages udgangspunkt i fagets faglige mål.

Nedenfor vises eksempler på praksisrettede aktiviteter, som kan knyttes til engelskfaget i samarbejde med andre fag og faglige temaer.

Eksempler på praksisrettede aktiviteter

Eksempler på aktiviteter	
Sport	<ul style="list-style-type: none"> • Udarbejde videoer til den lokale sportsklubs hjemmeside, hvor sportsgrene vises, og de mest basale regler forklares
Værkstedsarbejde	<ul style="list-style-type: none"> • Udarbejde sketcher eller podcasts, der beskriver de forskellige værksteder på skolen
Madkultur	<ul style="list-style-type: none"> • Forberede og præsentere britisk mad/international uge på skolen
Kommunikation	<ul style="list-style-type: none"> • Gennemføre fælles projekter med skoler med engelsktalende elever eller venskabsklasser i andre lande: <ul style="list-style-type: none"> ○ Fortæl om dagligdagen (på skolen) i Danmark. ○ Fortæl om en højtid i Danmark.
Lokalområdet	<ul style="list-style-type: none"> • Udarbejde information til nyttilflyttede/expats • Udarbejde en kalender til nyankomne i kommunen med byens aktiviteter • Gennemføre en guidet tur med præsentation af seværdigheder i lokalområdet
Skoleavis	<ul style="list-style-type: none"> • <i>English section:</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ Reportager fra skolen den sidste måned ○ Hvad sker der på de forskellige værksteder lige nu? ○ Hvad er der på programmet for den næste tid?
Rejser	<ul style="list-style-type: none"> • <i>Armchair travel:</i> <ul style="list-style-type: none"> ○ Inden en studietur forbereder eleverne en <i>armchair travel</i> til det pågældende sted, der præsenteres for skolen inden afgang.

Eksempler på aktiviteter	
Arbejds miljø	<ul style="list-style-type: none"> • Udarbejde en vejledning til andre elever om, hvordan man forholder sig sprogligt til arbejdsmiljøet i andre lande, fx i forbindelse med studieture • Udarbejde skilte om arbejdsmiljø/sikkerhed til en virksomhed med ikke-dansktalende medarbejdere • Læse artikler, der beskriver situationer, hvor sikkerheden ikke er blevet overholdt, og evt. udarbejde eksempler på handleplaner • Gennemføre ordforrådsøvelser: <ul style="list-style-type: none"> ○ Lav en liste over sikkerhedsudstyr til anvendelse på et værksted.
Sundhed	<ul style="list-style-type: none"> • Gennemføre en sundhedskampagne til fx skolen, evt. med elementer af nudging: <ul style="list-style-type: none"> ○ I forbindelse med en sundhedsuge på den lokale folkeskole, det lokale asylcenter eller andet udarbejder eleverne opskrifter, skilte etc. med sund mad og sunde drikkevarer, der præsenteres for målgruppen.

Eleven skal gennemgå kernestoffet på det niveau, den pågældende elev læser faget på. Dog afgør læreren, hvordan stoffet vægtes – afhængigt af den konkrete praksis og elevens interesser og behov. Eleven kan med fordel inddrages i udvælgelsen af såvel kernestoffet som de emner, der arbejdes med i undervisningen. Det fordrer en dialog mellem læreren og holdet eller den enkelte elev. Alle elever behøver ikke arbejde med det samme stof hele tiden, men idet faget har kommunikation som omdrejningspunkt, må undervisningen lægge op til en høj grad af samarbejde.

4.1. Uddybning af udvalgt kernestof

Nedenfor uddybes udvalgt kernestof fra læreplanen, mens den samlede liste over kernestof findes i læreplanen. Kernestoffet skal tage udgangspunkt i den konkrete praksis, som eleverne arbejder med.

Udvalgt kernestof

Kernestof	Uddybning og eksemplificering
Fonetiske regler	<p>Når det gælder udtale, sigtes der ikke mod, at eleven skal anvende en accent, der knytter sig til en bestemt nation. Derimod er fokus på forståelig og korrekt udtale. Hvilke lyde der særligt arbejdes med, afhænger af den enkelte elev.</p> <p>Der kan arbejdes med udtale via små øvelser, fx med en lydoptager, så eleven efterfølgende kan høre sig selv. Udgangspunktet kan være korte oplæsningsøvelser af en enkel tekst eller <i>tongue twisters</i>⁴ med fokus på bestemte afgrænsede lyde.</p>

⁴ En *tongue twister* vil typisk være en remse eller et rim, som er svært at udtale, fx *four furious friends fought for the phone*.

Kernestof	Uddybning og eksemplificering
Viden om hensigtsmæssig kommunikation	<p>Begrebet hensigtsmæssig kommunikation er et af læreplanens nøgleord og skal forstås meget bredt. Begrebet fordrer opmærksomhed på alle dele af kommunikationen, herunder ordvalg, forståelig grammatik og udtale, nonverbal kommunikation, fokus på modtageren og viden om det kulturmøde, der evt. er på spil. Samtidig lægger det i mindre grad op til at fokusere på de sproglige afvigelser, der ikke har betydning for kommunikationen. Det er fx væsentligt med en udtale, som er forståelig for modtageren, mens en accent, der knytter sig til en bestemt nationalitet, ikke er afgørende for, om kommunikationen lykkes efter hensigten. Derudover spiller modtageren en rolle: Det er vigtigere, at grammatikken er korrekt i en jobansøgning eller på et skilt, som skal hænge på en arbejdsplads længe, end på et postkort til mor og far.</p> <p>Det handler altså om at kunne skelne mellem sproglige normer i forskellige kontekster. Et delelement kan være at arbejde med engelsk høflighed udtrykt gennem tale-, skrift- og kropssprog.</p>
Evalueringsstrategier	<p>Evalueringsstrategier som kernestof knytter sig til kompetencemålet om at kunne give og modtage feedback.</p> <p>Der arbejdes eksplicit med refleksion og handlekompetence med hensyn til:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Selvevaluering: Hvor langt er jeg med hensyn til det faglige mål/mit personlige læringsmål? • At kunne tage imod feedback fra læreren eller andre og anvende den til videre læring • At kunne give konstruktiv feedback og evaluere både andre elevers produkter og undervisningens indhold og form <p>Konkret betyder det, at der i undervisningen arbejdes med tydelige mål, som eleven får tid og anledning til at forholde sig til. Her vil det være hensigtsmæssigt fx at arbejde med fortrykte modeller, hvor eleven kan vurdere sit eget niveau ud fra nogle objektive kriterier.</p> <p>Ligeledes får eleven ideer til, hvordan man konkret kan arbejde med den feedback, man modtager fra andre. Det kan fx være hjælp til at lære, hvordan søgefunktionen i Word kan fremhæve ord eller tegn, hvor eleven typisk begår fejl. Når eleven skal give andre feedback, kan fortrykte modeller ofte hjælpe eleven til at være saglig og konstruktiv.</p>
Fiktive og nonfiktive tekster om praksisrettede og almene/alsidige emner	<p>Læse:</p> <p>På alle niveauer læses der både fiktive og nonfiktive tekster, men vægtningen af teksttyperne afhænger af det konkrete hold og indholdet/temaet i undervisningen. Som udgangspunkt anvendes der nonfiktive tekster til tilegnelse af viden, og fiktive tekster til indlevelse og læsetræning. Eksempelvis vil man på G-niveau tilegne sig viden om forskellige fagudtryk i et værksted, via en materiale- og værktøjsoversigt, hvor man via en fiktionstekst, der beskriver en arbejdsdag og de udfordringer, man møder på jobbet som fx <i>mechanic</i>, <i>careworker</i> eller <i>musician</i>, lettere</p>

Kernestof	Uddybning og eksemplificering
	<p data-bbox="443 271 1182 300">vil kunne identificere sig med personerne, da teksten er opdigtet.</p> <p data-bbox="443 344 1388 528">Herunder er der eksempler på teksttyper, der kan anvendes i undervisningen på de tre niveauer. Teksternes temaer kan sagtens gå igen på de forskellige niveauer – det er blot vigtigt, at teksternes sværhedsgrad passer til det niveau, eleven er på. Det er meget oplagt at anvende forskellige typer af multimodale⁵ tekster i engelskundervisningen.</p> <p data-bbox="443 573 580 602">Nonfiction:</p> <ul data-bbox="443 618 1254 1178" style="list-style-type: none"> • Recipes <ul style="list-style-type: none"> ○ Lists of e.g. tools ○ Materiel list ○ Lists of e.g. bodyparts • Information texts about the English Society, e.g. <i>The Monarchy</i> • Newspaper articles about food, health, living conditions, travelling • Job applications and job descriptions • The WHO's materials about health • Manuals • Travel books/blogs • Vlogs • Podcasts • Commercials • Documentaries <p data-bbox="443 1223 536 1252">Fiction:</p> <ul data-bbox="443 1267 1126 1693" style="list-style-type: none"> • Short stories and song texts about the following topics: <ul style="list-style-type: none"> ○ Work life ○ Leisure and sport ○ School and education ○ Travelling ○ Health and illnesses ○ Psychological working environment • Food culture • Films • Music videos • Commercials

---

5 En multimodal tekst består af flere elementer, der supplerer eller understøtter hinanden. Det kan fx være en video, der med lyd, billeder og evt. tekst i overskriftsform viser fremgangsmåden for tilberedning af en ret. Det kan også være en artikel med billeder og grafer.

Kernestof	Uddybning og eksemplificering
	<p>Skrive:</p> <p>De skriftlige genrer, der kan arbejdes med på G-niveau, kan fx være:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Different kinds of lists • Recipes • Manuals • Post cards • Invitations • Thank you letters • Status updates and comments on social media – Facebook or Instagram • Short letters of complaints <p>På E-niveau skal eleven både kunne udtrykke sine egne holdninger og kunne kommentere andres. Det kan eleven fx gøre gennem genrer som:</p> <ul style="list-style-type: none"> • A letter to the editor • A hearing statement • A letter of complaints • A comment on a theme or a topic <p>På D-niveau kan eleven ud over at skrive diskuterende udtrykke sig gennem de samme genrer som på E-niveau.</p> <p>I de skriftlige produkter må eleven også meget gerne udtrykke sig multimodalt, altså på en måde, så den skriftlige tekst kombineres med billede og/eller lyd.</p>
<p>Centrale analytiske grundbegreber</p>	<p>Eleven skal arbejde med grundlæggende analyse for at få redskaber til bedre forståelse af tekster. Det er ikke hensigten, at der skal arbejdes med tekstanalytiske skemaer, men snarere, at der skal dykkes ned i enkelte grundbegreber ad gangen, som er relevante for at forstå den enkelte tekst og dens genre.</p> <p>De centrale analytiske grundbegreber afhænger af tekstens genre og kan fx være tidslinje, plot, afsender, modtager, personkarakteristik, miljøkarakteristik, tema og lignende.</p> <p>Hvis eleven er parat til det, kan de mest elementære begreber sagtens introduceres på G-niveau, fx ved at læreren spørger ”What does the girl look like? What is she like? How does she feel? Where are they?”</p> <p>På E- og D-niveau arbejdes der mere i dybden med henblik på en højere grad af tekstforståelse. Der arbejdes med elevens kendskab til, hvad der adskiller fiktion og nonfiktion, og med elevens kompetencer til at læse mellem linjerne og bruge de analytiske grundbegreber til at blive klogere på teksten.</p>

4.2 Supplerende stof

Det supplerende stof skal, jf. læreplanen, ”uddybe og perspektivere kernestoffet samt udvide elevens faglige horisont i relation til den praksis, produktion eller praktik, eleven arbejder med eller indgår i.” Man kan frit vælge mellem forskellige indholdsområder eller udtryksformer, så længe det supplerende stof bidrager til opfyldelse af fagets faglige mål.

Det supplerende stof vil ofte være relateret til andre fag og faglige temaer og kan give grobund for tværfagligt arbejde. Når det udvælges, tages der udgangspunkt i den konkrete praksis på holdet, og elevens egne ønsker med hensyn til supplerende stof må meget gerne inddrages. Det forudsætter, at der i undervisningen er plads til at drøfte med eleven, hvad der kunne være interessant og relevant for vedkommende at arbejde med.

I sjældne tilfælde kan det forekomme, at eleven er nødsaget til at læse kortere fagtekster på dansk for at opnå konkret viden om et særfagligt felt for derefter at kunne anvende denne viden i en engelsksproget kontekst – fx hvis eleven skal udarbejde en manual på engelsk til et givent værktøj eller redskab. Her kan eleven have brug for først at sætte sig ind i på dansk, hvordan værktøjet virker, for derefter selv at kunne skrive en manual på engelsk. Der kan også være tale om fagtekster, der hjælper eleven til at udarbejde engelsksproget dokumentation for arbejdet på et værksted eller andet.

5. Undervisnings- og arbejdsformer

Læreren kan benytte sig af forskellige materialer og arbejdsformer, der tilgodeser elevernes forskellige faglige forudsætninger. Teksterne kan gloseres i forskellig grad, og der kan benyttes tekster af forskellig sværhedsgrad om samme emne. Her kan det være en god ide at benytte sig af allerede udarbejdede materialer, hvor teksterne findes i flere versioner. Når der er gruppearbejde, kan eleverne inddeles efter, hvad der er hensigtsmæssigt i forbindelse med opgaven. I nogle sammenhænge er det fordelagtigt, hvis gruppemedlemmerne har nogenlunde de samme faglige forudsætninger. Andre gange kan det være en fordel, at eleverne kan dele svære og mindre svære opgaver mellem sig.

Der arbejdes målrettet med at styrke relationen mellem læreren og eleven løbende gennem undervisningen. Idet læreren tydeliggør sin rolle over for eleven, er eleven ikke i tvivl om lærerens hensigt. Via rollen som ekspert, vejleder, coach, konsulent eller andet kan læreren både støtte, opmuntre, udfordre og coache eleven.

Eleven bør have indflydelse på undervisnings- og arbejdsformerne. Det sikrer læreren dels ved løbende evaluering og dels ved at lade eleven afprøve forskellige arbejdsformer i undervisningen, så eleven

bedre kan forholde sig til de muligheder, der er. For nogle elever vil det være vigtigt at få lov til at arbejde alene engang imellem. Det må læreren forsøge at tilgodese, så længe det ikke bremser eleven i at øve sig i at nå fagets mål. Fx er par-/grupperarbejde nødvendigt for at øve samtale på engelsk, ligesom eleven ofte vil lære mere ved at lære sammen med nogle andre. Ofte vil det være muligt at differentiere mellem arbejdsformer og en evt. samtale med den enkelte elev om, hvad der er hensigtsmæssigt for vedkommende i den pågældende situation. Læreren vurderer, hvornår det giver mening at lade eleven have indflydelse på valget af emner, arbejdsformer, øvelser, gruppesammensætninger, produkt etc.

I den udstrækning det giver mening, skal de faglige mål for faget nås gennem undervisningsforløb, der tager udgangspunkt i en fælles produktion (pgu), praksis (agu) eller praktik (egu). Det kræver, at lærerne samarbejder om udvikling af undervisningsforløb, og derfor bør lærerne mødes jævnligt i teams og fagteams, således at de, inden de påbegynder et nyt emne på agu, pgu eller egu, kan aftale, hvordan man i de forskellige fag skal arbejde med det pågældende emne. På den måde ved alle undervisere, hvad der foregår, både i værkstederne og i den almene undervisning, og kan dermed skabe en sammenhæng, så eleven kan forstå helheden. Læreren i engelsk indgår i planlægningen og sikrer, at undervisningsforløbet tilrettelægges, så det også understøtter dette fags mål.

Eleverne skal opleve, at de i forløbet arbejder med en meningsfuld helhed, som underbygger deres motivation for at deltage. Under forløbet indgår lærerteamets lærere i arbejdet på de områder, hvor de kan bidrage med deres faglighed. Fx kan engelsklæreren bidrage til en praksis eller en produktion gennem kommunikative aktiviteter eller ved at behandle faglige tekster om det valgte emne. Det kan samtidig understøtte, at det bliver relevant og meningsfuldt for eleverne at arbejde med fagtekster som genre.

Engelsk kan byde ind med vinkler på både en fælles praksis og fælles opgaver, der peger direkte ind i værkstedet. Se afsnittet om kernestof.

Det er vigtigt, at alle elever deltager aktivt i både den praktiske og den teoretiske del. Det fordrer, at eleverne altid ved, hvad de skal, og det er bedst, hvis de også kan se, hvad arbejdet skal føre til. Det kan gøres på mange måder. Herunder følger to eksempler på casebaseret undervisning:

- Eleven får information om, hvilket produkt der skal komme ud af casen, og arbejder derefter selv med, hvordan han/hun kommer frem til produktet (procesorienteret).
- Eleven får information om, hvad man skal anvende for at komme frem til et produkt, men ikke hvordan produktet skal udformes. Fx: "You must inform your classmates about the following

topic: The Stolen Generation”. Så er det op til eleverne at finde ud af, hvordan de vil videregive informationerne. De kan fx optage en lille film, holde et oplæg, indspille en podcast, opføre et teaterstykke eller skrive en tekst.

Det kan være en fordel at inddrage det omgivende samfund, fx lokale virksomheder eller foreninger, i undervisningen. Det kan fx gennemføres som i nedenstående opgaver:

- Make a local newspaper and write about common events in your area.
- Make an advertising campaign for a local company.
- Help a local company go international by translating some of the company’s information brochures into English.

Motion, sundhed og bevægelse skal indgå i alle dele af FGU. I engelsk er det derfor oplagt at arbejde med et tema som *health*:

- Find information about the different food cultures in English speaking countries and present it to your classmates (statistically Americans are more obese than the English population – why is that?).
- Make or find an exercising program and translate it into English.

Derudover vil det være rigtig godt at indarbejde bevægelse i undervisningens arbejdsformer, fx gennem walk-and-talk som opvarmning til et nyt emne, stjerneløb, QR-løb eller andet.

Lærerne skal løbende evaluere de anvendte undervisnings- og arbejdsformer med hensyn til elevens læringsudbytte. Denne evaluering er formativ, så den bør føre til justeringer, hvis sådanne vurderes at give mening. Elevens input til evalueringen kan fx indhentes via onlineevalueringsredskaber, dialog på holdet eller individuelle samtaler. Disse input bør altid sammenholdes med lærerens egne iagttagelser og vurderinger af elevens progression. Denne evaluering foregår dels løbende i undervisningen og dels ved hjælp af fx projekt-/produktfremlæggelser eller mundtlige og skriftlige afleveringsopgaver. Elevens arbejdsportfolio kan støtte evalueringen.

Lærerne kan i fagteams dele deres evalueringer og her søge inspiration til såvel nye arbejdsformer som nye evalueringsformer. I teams kan lærerne drøfte erfaringer med, hvordan den enkelte elev bedst får udbytte af undervisningen.